

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 43/2014-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 17. decembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť politickej strany SMER – sociálna demokracia (SMER – SD), Súmračná 25, Bratislava, a A. Z., zastúpených advokátkou JUDr. Ivanou Tomkowou, Pietna 1, Žilina, pre neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Hlboké nad Váhom konaných 15. novembra 2014, za účasti D. P., a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť politickej strany SMER – sociálna demokracia (SMER – SD) a A. Z. **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. novembra 2014 doručená sťažnosť politickej strany SMER – sociálna demokracia (SMER – SD), Súmračná 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), a A. Z. (ďalej len „sťažovateľ“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietajú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Hlboké nad Váhom (ďalej len „starosta obce“) konaných 15. novembra 2014 z dôvodu porušenia čl. 31 ústavy a ustanovení § 1 v spojení s § 29, § 11a, § 36, § 37 ods. 4, § 38 ods. 4 a § 40 ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľ kandidoval vo voľbách konaných 15. novembra 2014 za starostu obce za politickú stranu SMER – sociálna demokracia (SMER – SD) spolu s ďalším kandidátom D. P. (ďalej len „odporca“). Za starostu obce bol zvolený odporca ako kandidát politickej strany Strana demokratického Slovenska, ktorý získal 290 hlasov z celkového počtu 579 odovzdaných platných hlasovacích lístkov. Sťažovateľ ako kandidát na starostu získal vo voľbách 289 hlasov, teda rozdiel platných hlasov medzi odporcom ako zvoleným starostom a sťažovateľom predstavuje 1 hlas.

Sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti uviedli:

„Miestna volebná komisia v obci Hlboké nad Váhom bola v zložení piatich členov, a to predsedkyňa E. G. a členky volebnej komisie T. H., L. Š., S. P., V. M. Zapisovateľkou volebnej komisie bola G. G. ...

V priebehu volieb minimálne dvaja voliči, vzhľadom na obsadenosť miest za priestorom určeným na úpravu hlasovacích lístkov, označili bez upozornenia predsedkyne volebnej komisie hlasovacie lístky mimo vyhradených miest pre voličov. Žiaden z členov volebnej komisie takémuto postupu nezabránil. ...

Zapisovateľka volebnej komisie počas priebehu volieb fakticky nahrádzala postavenie predsedkyne volebnej komisie, riadila priebeh volieb, aktívne sa zúčastnila otvárania obálok s hlasovacími lístkami ako aj triedenia hlasovacích lístkov na voľbu starostu a na voľbu poslancov obecného zastupiteľstva, ich sčítavania a hlasovania volebnej komisie o platnosti hlasovacích lístkov, ovplyvňovala členov volebnej komisie, akým spôsobom majú vyhodnocovať platnosť hlasovacích lístkov a aktívne zasahovala do konania volebnej komisie ako jej riadny člen.

Pri priradovaní hlasov jednotlivým kandidátom volebná komisia vyhodnocovala sporný hlasovací lístok, na ktorom bolo poradové číslo starostu ako kandidáta na starostu č. 1 zakrúžkované väčším krúžkom zasahujúcim do poradového čísla sťažovateľa v rade 2/ ako kandidáta na starostu č. 2, ktorého poradové číslo volič označil krížikom. Vzhľadom na túto spornosť pristúpila volebná komisia ku hlasovaniu o platnosti hlasovacieho lístka. Predmetného hlasovania sa zúčastnili všetci členovia volebnej komisie ako aj zapisovateľka volebnej komisie, ktorá všetkých členov volebnej komisie presviedčala o platnosti predmetného hlasu. O danom hlase bolo rozhodnuté s konečnou platnosťou ako o platnom hlase s výsledkom hlasovania volebnej komisie 5:1, pričom predmetný hlas, o ktorom sa rozhodovalo, bol pripočítaný kandidátovi č. 1, t.j. starostovi.

Počas sčítavania hlasov bol taktiež predmetom skúmania chýbajúci hlasovací lístok na starostu, pričom členka komisie T. H. nadobudla podozrenie, že predmetný hlasovací lístok bol niektorým z členov volebnej komisie alebo zapisovateľkou zničený, aby ho nebolo možné dohľadať. K chýbajúcemu hlasovaciemu lístku volebná komisia nezaujala žiadne relevantné stanovisko.

V dôsledku vyššie uvedeného stavu bol výsledok hlasovania 290:289 hlasov v prospech starostu.

... V rámci ukončenia činnosti volebnej komisie nedošlo k zapečateniu volebných lístkov, tieto zostali po odchode členiek komisie z volebnej miestnosti voľne položené. “

Z opísaného skutkového stavu sťažovateľa vyvodzujú záver o porušení zákona o voľbách, konkrétne ustanovení § 1 v spojení s § 29 o tajnosti volieb, ustanovení § 11a, § 36, § 37 ods. 4 a § 38 ods. 4 o sčítavaní hlasov a o posudzovaní ich platnosti a ustanovenia § 40 ods. 2 o úschove hlasovacích lístkov. V tejto súvislosti sťažovateľa uvádzajú:

„V zmysle skutočností vyplývajúcich z popísaného skutkového stavu veci, ktoré sťažovateľa preukazujú čestnými prehláseniami členiek miestnej volebnej komisie vyplýva, že minimálne u dvoch voličov bola porušená tajnosť hlasovania, pričom predsedkyňa miestnej volebnej komisie nezabezpečila poriadok vo volebnej miestnosti v čase, keď bola účasť voličov najvyššia, a preto nebolo niektorým voličom umožnené upraviť hlasovacie lístky v osobitne oddelených priestoroch.

... Pri priebehu volieb v obci Hlboké nad Váhom boli závažným spôsobom porušené zákonné ustanovenia o prítomnosti osôb pri sčítavaní hlasov, posudzovaní hlasovacích lístkov, výkone funkcií zapisovateľky a členov miestnej volebnej komisie. Z vyššie uvedeného priebehu volieb vyplýva, že na priebeh volieb i ich výsledky svojim konaním nezákonne vplývala zapisovateľka miestnej volebnej komisie, ktorej kompetencie vyplývajú z ust. § 11a volebného zákona. V rámci vybavovania organizačných a administratívnych záležitostí jej nepatrilo právo legitimovať voličov, vykonávať záznamy v zozname voličov, byť prítomná vo volebnej miestnosti pri sčítaní hlasov, vyberať hlasovacie lístky z obálok, nazerať do hlasovacích lístkov, či rozhodovať o platnosti hlasovacieho lístka. Zapisovateľka miestnej volebnej komisie podľa členiek miestnej volebnej komisie bola prítomná vo volebnej miestnosti pri sčítaní hlasov, vyberala hlasovacie lístky z obálok, hlasovala o platnosti sporného hlasovacieho lístka a sčítavala hlasy pre sťažovateľa v rade 2/.

Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil v náleze sp. zn. PL. ÚS 1/07 z 23. januára 2008 právny názor, že volebná komisia je orgánom verejnej moci, ktorý túto vykonáva vo verejnom záujme. Inak povedané, volebná komisia je inštitúciou verejnej moci a činnosť, ktorú vykonáva, je činnosťou vykonávanou vo verejnom záujme. Okrsková volebná komisia vo voľbách do obecnej samosprávy plní aj úlohy garanta ústavnosti a zákonnosti samotného volebného aktu a prvotného sčítania hlasov. Tomuto zodpovedá jej kreovanie, zákonom ustanovené postupy a zisťovanie volebných výsledkov, ktoré sú prejavom vôle voličov. Zapisovateľ volebnej komisie je technickým pracovníkom, nie však členom volebnej komisie, ktorý by sa mohol zúčastniť sčítania hlasov.

... Z postupu miestnej volebnej komisie vyplýva, že v rámci ukončenia svojej činnosti nezapečatila hlasovacie lístky a tieto neboli uložené do úschovy v obci. “

Podľa názoru sťažovateľov «Z výsledku volieb starostu obce Hlboké nad Váhom v počte 290 hlasov v prospech starostu a 289 hlasov v prospech sťažovateľa v rade 2/ jednoznačne vyplýva, že rozhodujúcim bol práve jeden voličský hlas. Práve skutočnosť, že zapisovateľka ovplyvňovala nezákonným spôsobom priebeh volieb, ovplyvňovala jednotlivých členov volebnej komisie pri rozhodovaní, vyberala hlasovacie lístky z obálok a hlasovala o platnosti sporného hlasovacieho lístka, mohla ovplyvniť výsledok volieb. V prípade, ak by bolo o spornom hlase rozhodnuté ako o neplatnom, nastal by stav rovnosti

hlasov, taktiež v prípade, ak by nedošlo k „strate“ jedného hlasovacieho lístka, mohla by rovnako nastať rovnosť hlasov. Dôsledkom rovnosti hlasov by bolo vyhlásenie nových volieb predsedom Národnej rady Slovenskej republiky. Je daný predpoklad, že v prípade, ak by sa zapisovateľka nezúčastňovala volieb nedovoleným spôsobom, mohol nastať iný výsledok volieb. Na základe uvedeného možno konštatovať, že tieto závažné porušenia volebného zákona, sú v príčinnej súvislosti s výsledkom volieb.

V dôsledku všetkých vyššie uvedených závažných porušení volebného zákona, t.j. porušenia tajnosti hlasovania a porušenia povinností členov volebnej komisie a zapisovateľky jednotlivito i v ich súhrne, možno konštatovať, že vzniká dôvodná pochybnosť, že výsledok volieb neodráža skutočnú vôľu voličov.

Keďže zákon o voľbách do orgánov samosprávy obcí ustanovuje spôsob, hranice a ochranu súťaže politických síl v demokratickej spoločnosti, hrubé porušenie týchto pravidiel, majúce príčinný vzťah k výsledku takejto súťaže, narušuje aj ústavný princíp slobody súťaže politických síl garantovaný čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky, a to aj vo vzťahu medzi občanmi, ktorí uplatnili ústavné právo na prístup k volenej funkcii. ...

Mám za to, že nezákonnosť volieb bola dokázaná a je v príčinnej súvislosti s následkom porušenia práva, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov.»

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Ústavný súd SR vyhlasuje voľby starostu obce v obci Hlboké nad Váhom konané dňa 15.11.2014 za neplatné.“

II.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde preskúmal, či spĺňa všeobecné a osobitné náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2, § 59 a § 60 zákona o ústavnom súde a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd konštatuje, že jeho právomoc konať vo veci je daná podľa čl. 129 ods. 2 ústavy. Sťažovatelia sú aktívne legitimovaní na podanie volebnej sťažnosti, keďže sťažovateľka ako politická strana sa zúčastnila namietaných volieb a sťažovateľ ako jej kandidát na funkciu starostu získal najmenej 10 % hlasov voličov. Sťažnosť bola podaná (na poštovú prepravu) v lehote desiatich dní po oznámení výsledku volieb (§ 60 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Sťažovatelia na podporu svojich tvrdení predložili listinné dôkazy (čestné vyhlásenia dvoch členiek miestnej volebnej komisie), ako aj ďalšie dôkazy vzťahujúce sa na namietané voľby starostu obce. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľmi opísaný skutkový stav mohol znamenať porušenie ústavy a zákona o voľbách a zároveň mohol ovplyvniť to, kto bol zvolený za starostu obce, pričom tento opis skutkového stavu nemožno pokladať za zjavne nepravdivý alebo nesprávny. Z tohto dôvodu sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

Sťažovatelia splnili aj ďalšie zákonné náležitosti, uviedli, že napádajú voľby vo volebnom obvode obce Hlboké nad Váhom, napadli zvolenie iného kandidáta v rámci tohto volebného obvodu, uviedli dôvody, pre ktoré voľby napádajú, s označením dôkazov a navrhli aj rozhodnutie vo veci.

Vychádzajúc zo všetkých uvedených skutočností, ústavný súd nezistil dôvody na odmietnutie volebnej sťažnosti sťažovateľov, a preto ju prijal na ďalšie konanie tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia (§ 25 ods. 1 a ods. 3 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2014